

06.04.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite TEM lausuntopyyntö 5.3.2018 luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi, TEM/503/03.01.01/2018, TEM020:00/2018

VASTAUS LAUSUNTOPYYNTÖÖN

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi sisältää ehdotukset voimassa olevan lainsäädännön muuttamiseksi siten, että työ- ja elinkeinoviranomaisten lisäksi myös palveluntuottajat voisivat haastatella työnhakijoita, arvioida työnhakijan palvelutarpeen sekä laatia työllistymissuunnitelman yhdessä työnhakijan kanssa. Tavoitteena on lisätä julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden asiakaslähtöisyyttä ja vaikuttavuutta. Muutokset edistäisivät toteutuksessaan valmistautumista maakunta- ja kasvupalvelu-uudistuksen voimaantuloon ja tukisivat kasvupalvelumarkkinoiden rakentumista.

Tarve päästä henkilökohtaisesti asioimaan ja saada tukea työnhakuun ja työllistymisedellytysten parantamiseen on noussut voimakkaasti esiin työvoimapalveluita ja työttömyysturvaa koskevassa viimeaikaisessa keskustelussa, erityisesti niin kutsuttuun omavastuupäivin toteutettuun aktiivimalliin liittyen. Erot henkilökohtaisen palvelun saannissa Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä on tuotu esiin. Sosiaali- ja terveysministeriö pitääkin kannatettavana sitä, että työnhakijoiden mahdollisuuksia määräraikaishaastatteluihin, palvelutarpeen arviointiin ja työllistymissuunnitelman laadintaan parannetaan.

Näihin henkilöasiakkaalle tarjottaviin henkilökohtaisiin palvelutilanteisiin voi kuitenkin liittyä myös työttömyysturvan epäämisen eli seuraamuksen uhka, jos työnhakija ei toimiin osallistu. Esitysluonnoksessa on ehdotettu, että henkilöasiakkaan mahdolliseen moitittavaan menettelyyn liittyvästä työttömyysetuuden menettämisestä ratkaisun tekisi TE-toimiston. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää rajausta tärkeänä henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että palveluntuottaja ilmoittaisi etuuden maksajille työttömyysetuutta varten tarvittavat tiedot silloin, kun henkilöasiakkaan palvelu tapahtuu palveluntuottajan toimesta edellyttäen, että kyse ei ole mahdollisesta työttömyysetuuden menettämisestä. Tietojen antaminen etuuden maksajille tapahtuisi ilmoituksella TE-toimiston antaman työttömyysetuuden maksajaa sitovan lausunnon sijasta. Esitysluonnoksen mukaan palveluntuottajan antama ilmoitus sisältäisi ne tiedot, joiden perusteella työttömyysetuuden maksajalla on oikeus ja velvollisuus toimia. Termejä koskevasta erosta huolimatta sääntely tarkoittaisikin ilmeisesti käytännössä sitä, että palveluntuottajan ilmoitus olisi etuuden maksajille yhtä ohjaava ja sitova kuin TE-toimiston lausunto. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa, että myös palveluntuottaja antaisi tehtäviinsä kuuluvilta osin työttömyysetuuden maksajille lausunnon, joka olisi maksajaa tosiasiallisesti sitova.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan myös, että jatkossa työttömyysetuuden maksajat ratkaisisivat itsenäisesti sen, voidaanko työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksaa työttömyysetuutta korvauksettoman määräajan, työssäolovelvoitteen taikka ammatilliseen koulutukseen liittyvän rajoituksen estämättä. Samoin esityksessä ehdotetaan, että työttömyysetuuden maksaja ratkaisisi työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettavan kulukorvauksen suuruuden. Koska kyseiset päätökset eivät sisällä työvoimapoliittista harkintaa, sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa ehdotuksia osana TE-toimistojen tehtävien siirtoa koskevaan hankkeeseen valmistautumista.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettavan etuuden osalta kyse on uudesta tehtävästä, jonka vaikutusta Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen työmäärään olisi tarpeen arvioida esitysluonnoksessa tehtyä tarkemmin, tuomalla esiin tieto TE-toimiston tekemistä ratkaisuksista vuositasona. Lisäksi esitysluonnosta varten ei vielä olla tehty arviota työmäärä- ja kustannusvaikutuksesta, joka syntyy tietojärjestelmien muutostarpeista kummankaan edellä mainitun ehdotuksen osalta.

Esitysluonnokseen on sisällytetty nykytilan kuvaus siitä, miten TE-toimistot nykyisin voivat hyödyntää palveluntuottajien palveluita työnhakijoiden työllistymisen tukena ja miten nämä ostopalvelut rahoitetaan. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että jos näihin palveluihin ja toimiin tarkoitetun työllisyysmäärärahan määrä nyt ehdotetuista käyttötarkoituksen muutoksista huolimatta säilyisi ennallaan, lausuntokierroksella olevien ehdotusten toteutuminen tarkoittaa rahoituksen vähentymistä työllistymistä edistävien palveluiden ja muiden julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisten palveluiden (sekä TE-toimiston itsensä järjestämänä että palveluntuottajilta ostettuna) osalta. Näin siksi, että määräraha kohdentuisi nykyisten palveluiden lisäksi myös haastattelupalveluiden ja niihin liittyvien toimien hankintaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että tämä vaikutus tuodaan esiin hallituksen esityksessä, ja tarvittaessa arvioidaan vaikutusta niin kutsutun työttömyysturvan aktiivimalli omavastuupäivien –säännöksen ehtojen täyttämisen osalta.

Muilta osin sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitykseen lausuttavaa.

Kansliapäällikön sijaisena
Osastopäällikkö

Kirsi Varhila

Neuvotteleva virkamies

Marjaana Maisonlahti

JAKELU

TEM/kirjaamo

TIEDOKSI

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila
Erityisavustaja Niina Perälä
Erityisavustaja Kari Synberg

